

INSTITUT ZA STOČARSTVO
BEOGRAD-ZEMUN

STRUČNI IZVEŠTAJ I REZULTATI OBAVLJENIH
POSLOVA KOORDINACIJE U 2009. GODINI

G O V E D A R S T V O

Autohtone rase

BEOGRAD, 2010.

AUTOHTONE RASE

Domaće autohtone rase goveda, pored toga što su izgubile svoju privrednu vrednost, sve su značajnije zbog očuvanja biološke raznovrsnosti. One su dobro prilagođene za složenije uslove proizvodnje. Imaju veliki značaj kao genetski resursi. Poseduju važnu potencijalnu vrednost kao genetske rezerve u budućem razvoju govedarstva. Biološka raznovrsnost pripada osnovnim vrednostima i jedan je od glavnih resursa za razvoj govedarstva.

1. BUŠA

Buša je domaća autohtona rasa goveda koja je vekovima gajena na našim prostorima. Pripada kasnostasnim rasama koje, obzirom da nisu zahtevne, veoma dobro podnose krajnje ekstenzivne uslove. Niske je proizvodnosti (mleko, meso) i dobrih reproduktivnih sposobnosti. Nekada je korišćena za rad. Veliki broj sojeva upućuje na neujednačenost ove rase. Danas je prioritet očuvanje genetske osnove ove rase jer je buša zastupljena jedino tamo gde su ekonomske prilike skromne, a poljoprivreda u celini posmatrano ekstenzivna. Buša se i danas gaji u uslovima koje ne bi mogle izdržati druge rase goveda.

Tokom 2009. godine u osnovnim organizacijama bilo je umaticeno 304 grla. Pregled broja umatičenih grla po organizacijama prikazan je u sledećoj tabeli:

Tabela 1. Pregled broja umatičenih grla po okruzima

OKRUG	Broj umatičenih grla
KOLUBARSKI	5
RAŠKI	189
TOPLIČKI	16
PIROTSKI	84
JABLANIČKI	10
Ukupno	304

Osnovna selekcijska organizacija ZZ "Pljevljani" iz Novog Pazara ostvarila je najveći broj umatičenih grla (n=107).

Mlečnost krava po okruzima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 2. Mlečnost krava po okruzima

Rb	OKRUG	N	CELA LAKTACIJA			
			Dana	Mleka (kg)	MM (kg)	MM (%)
1	KOLUBARSKI	4	409	1843	85.0	4.61
2	RAŠKI	21	257	780	37.7	4.83
3	TOPLIČKI	8	290	1570	68.1	4.34
4	JABLANIČKI	3	158	912	37.7	4.13
Ukupno		36	273	1084	42.9	3.96

Krave su u laktaciji koja je u proseku trajala 273 dana ostvarile 1084 kg mleka sa 42,9 kg i 3,96% mlečne masti.

Tabela 3. Mlečnost prvotelki po okruzima

Rb	OKRUG	N	CELA LAKTACIJA			
			Dana	Mleka (kg)	MM (kg)	MM (%)
1	KOLUBARSKI	4	409	1843	85.0	4.61
2	RAŠKI	6	255	641	31.3	4.89
3	TOPLIČKI	3	335	1577	69.9	4.43
Ukupno		13	321	1227	56.7	4.62

Prvotelke su u laktaciji koja je u proseku trajala 321 dana ostvarile 1227 kg mleka sa 56,7 kg i 4,62% mlečne masti.

Selekcijske smotre koje su održane po okruzima prikazane su u sledećoj tabeli:

Tabela 4. Selekcijaska smotra krava po okruzima

OKRUG	N
KOLUBARSKI	5
RAŠKI	45
TOPLIČKI	10
PIROTSKI	12
JABLANIČKI	8
Ukupno	80

2. DOMAĆI BIVO

Danas je veoma važno očuvanje domaćeg bivola. Bivoli su pre svega korišćeni kao tegleće životinje, zatim za proizvodnju mleka. Proizvodnja mesa imala je sekundaran značaj. Kao vučna stoka raspoložu velikom snagom. Pokazuju veliku skromnost u ishrani. Imaju veliku mogućnost korišćenja hrane lošijeg kvaliteta.

Pregled broja umatičenih grla po okruzima i selekcijske smotre po okruzima prikazani su u sledećim tabelama:

Tabela 5. Pregled broja umatičenih grla po okruzima

OKRUG	Broj umatičenih grla
RAŠKI	136

Tabela 6. Selekcijaska smotra grla po okruzima

OKRUG	N
RAŠKI	81